

YERALTI SULARININ KİRLENMEYE VE BOZULMAYA KARŞI KORUNMASI HAKKINDA YÖNETMELİK

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, iyi durumda olan yeraltı sularının mevcut durumunun korunması, yeraltı sularının kirlenmesinin ve bozulmasının önlenmesi ve bu suların iyileştirilmesi için gerekli esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, 3/6/2007 tarihli ve 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanununa konu olan sular dışındaki tüm yeraltı sularını kapsar.

(2) Bu Yönetmelik;

a) Radyoaktif madde içeren suların deşarjını,

b) Başka bir baskı söz konusu olmaksızın sadece doğal jeolojik formasyonlar sebebiyle yeraltı suyunun kalitesini değiştiren durumları,

c) Bu Yönetmeliğin 12 nci maddesinin yedinci fıkrasında yer alan şartlar yerine getirilmesine rağmen, yeraltı suyu kütlesindeki kirlenmenin ve bozulmanın, elde olmayan tabiat hadiselerine ve öngörülme kazalara bağlı olduğu durumları,

kapsamaz.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 18/12/1953 tarihli ve 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanuna, 16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanuna, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanununa, 4/7/2011 tarihli ve 644 sayılı Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye, 4/7/2011 tarihli ve 645 sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmeliğin uygulanmasında,

a) Akifer: Yeterli miktarda yeraltı suyu akışına ya da içerdiği yeraltı suyunun kullanılmasına izin veren gözeneklilik ve geçirgenliğe sahip litolojik birimleri,

b) Arıtılmış atık su: Suların çeşitli kullanımlar sonucunda atıksu haline dönüşerek yitirdikleri fiziksel, kimyasal ve bakteriyolojik özelliklerinin bir kısmını veya tamamını tekrar kazandırabilmek ve/veya boşaldıkları alıcı ortamın doğal fiziksel, kimyasal, bakteriyolojik ve ekolojik özelliklerini değiştirmeyecek hale getirebilmek için fiziksel, kimyasal ve biyolojik arıtma işlemlerinden birinin veya birkaçının uygulanması sonucu elde edilen suları,

c) Arka plan seviyesi: Bir maddenin, insan faaliyetleri sebebiyle bozulmamış veya ihmal edilebilir ölçüde bozulmuş yeraltı suyu kütlesindeki konsantrasyonu ya da bir göstergenin değerini,

ç) Bakanlık: **(Değişik ibare:RG-12/5/2023-32188)** Tarım ve Orman Bakanlığını,

d) DSİ: Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünü,

e) Emniyetli yeraltı suyu çekimi: Yeraltı suyu rezervine ve akifer yapısına zarar vermeden alınabilecek su miktarını,

f) Eşik değer: Ek-3'e göre belirlenen yeraltı suyu kalite standardını,

g) **(Ek:RG-22/5/2015-29363)⁽⁴⁾** İçme - kullanma suyu havzası koruma planı: İçme ve kullanma suyu temin edilen veya edilmesi planlanan yerüstü ve yeraltı suları havzalarının korunması, kirlenmesinin önlenmesi kirlenmiş ise iyileştirilmesi ve sürdürülebilir kullanımının sağlanması amacıyla yapılan ve o havzaya özel hükümleri tanımlayan planı,

ğ) İlk gözlem değeri: Bu Yönetmeliğe uygun olarak yeraltı suyu izleme programının başlatıldığı andaki ilk ölçüm değerini,

h) İyi kimyasal durum: Ek-1'in Tablo 1'inde belirlenen şartları sağlayan yeraltı suyu kütlesinin durumunu,

ı) İyi yeraltı suyu durumu: Bir yeraltı suyu kütlesinin miktar ve kimyasal açıdan değerlendirilmesi sonucunda miktar açısından yeterli ve kimyasal açıdan iyi olduğu durumu,

i) İyileştirmeye başlama noktası: Önemli ve sürekli artan kimyasal bozulmanın durdurularak azalma eğilimine girilmesi için genellikle eşik değerin % 75'i olarak kabul edilen ve gerekli tedbirlerin uygulanmaya başlanması kararının verilmesi gereken değeri,

j) Kirlilik: İnsan faaliyetleri sonucu ortaya çıkan, insan sağlığına ve her türlü ekosisteme zarar verebilecek maddelerin ya da ısının hava, su ya da toprağa, doğrudan veya dolaylı olarak verilmesi sonucu ortaya çıkan durumu,

k) Kirletici: Kirlenmeye sebep olan herhangi bir maddeyi, özellikle Ek-2, Ek-3 ve Ek-9'da yer alan maddeleri,

l) Miktar durumu: Doğrudan veya dolaylı çekimler sebebiyle etkilenen bir yeraltı suyu kütlelerinin miktar açısından etkilenme derecesini,

m) Önemli ve sürekli artan kimyasal bozulma eğilimi: Kirlilik göstergelerinin, kirletici veya kirletici gruplarının konsantrasyonlarının yeraltı suyunda istatistiksel ve çevresel olarak önemli derecede artışı ve bu artışın durdurularak azalma eğilimine geçilmesi, yani kimyasal durumunun iyileştirilmeye başlanması gerektiğinin belirlendiği durumu,

n) (Mülga:RG-22/5/2015-29363)

o) SYGM: Su Yönetimi Genel Müdürlüğünü,

ö) Su durumu: Bir su kütlelerinin ekolojik, kimyasal veya nicel durumuna ilişkin su özelliklerini,

p) (Değişik:RG-22/5/2015-29363) Yeraltı suyu (YAS): Yeraltında doymuş bölgede bulunan durgun veya hareket halindeki suları,

r) Yeraltı suyuna deşarj: Kirleticilerin insan faaliyetleri sonucu doğrudan ya da dolaylı olarak yeraltı suyuna boşaltımını,

s) Yeraltı suyuna doğrudan deşarj: Kirleticilerin zemin veya zemin altından süzülmezsizin doğrudan yeraltı suyuna boşaltımını,

ş) Yeraltı suyuna dolaylı deşarj: Kirleticilerin zemin veya zemin altından süzülerek yeraltı suyuna boşaltımını,

t) Yeraltı suyu kalite standardı: Ülke genelinde uygulanmak üzere, yeraltı suyunda bulunan bir kirletici veya kirletici grubu konsantrasyonu ya da kirlilik göstergesinin insan sağlığını ve çevreyi korumak için aşmaması gereken ve Ek-2'de belirtilen eşik değeri,

u) Yeraltı suyu kütlesi: Akifer veya akiferler içindeki belirgin miktardaki yeraltı suyunu,

ü) Yeterli miktar durumu: Ek-1'in Tablo 2'sinde belirlenen şartları sağlayan yeraltı suyu kütlelerinin durumunu,

v) (Değişik:RG-22/5/2015-29363) Yerüstü suyu: Yeraltı suları haricindeki bütün iç sular, geçiş suları ve kıyı sularını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

İlkeler, Yeraltı Suyu Kütlelerinin Karakterizasyonu, İzlenmesi ve Miktar ve Kalitesinin Değerlendirilmesi

İlkeler

MADDE 5 – (1) Yeraltı sularına kalitesi her ne olursa olsun atık suların doğrudan deşarjı yasaktır.

(2) İçme suyu temini maksadıyla kullanılan ve/veya kullanımı planlanan YAS kütlelerinin kalite durumu 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik eklerinde yer alan parametre listesi ve standartları dikkate alınarak bu Yönetmelikte belirtilen esaslara göre değerlendirilir. Bu su kütlelerinin koruma alanlarına, arıtılmış olsun ya da olmasın atık suların doğrudan ve/veya dolaylı deşarjı yasaktır.

(3) 26/11/2005 tarihli ve 26005 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliğinin Ek-1 ve Ek-2 listelerinde yer alan maddeleri ihtiva eden atık suların arıtılmış dahi olsa YAS kütlelerine doğrudan ve dolaylı deşarjı yasaktır.

(4) Risk altında olduğu belirlenen veya risk altında olma ihtimali bulunan YAS kütlelerinde yapılan izlemeler sonucunda Ek-2'de yer alan YAS kalite standartlarının ve o kütle için belirlenmiş olan

parametrelere ait eşik değerlerin aşılması durumunda arıtılmış dahi olsa atık suların bu su kütlelerine doğrudan ve/veya dolaylı deşarjı yasaktır.

(5) Bunun dışında kalan durumlarda, arıtılmış atık suların YAS kütlelerine dolaylı olarak deşarjına, yeraltı suyunun kullanım maksadı, kalitesi ve verilecek olan arıtılmış suların yeraltı suyuna karışması halinde yeraltı suyunun taşıma kapasitesi de dikkate alınarak yapılacak olan mühendislik çalışmaları sonucunda, 29/4/2009 tarihli ve 27214 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik hükümleri gereğince Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından izin verilir. Verilen izinlerin envanteri yılda bir kez SYGM’ye bildirilir.

(6) Yeraltı sularının tarımsal faaliyetler sonucunda kirlenmiş olduğunun tespiti durumunda, 18/2/2004 tarihli ve 25377 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tarımsal Kaynaklı Nitrat Kirliliğine Karşı Suların Korunması Yönetmeliği hükümlerine göre tedbirler alınır ve uygulanır.

Yeraltı suyu kütlelerinin miktar ve kalitesinin değerlendirilmesinde genel hükümler

MADDE 6 – (1) DSİ tarafından ülke genelindeki bütün YAS kütleleri belirlenir, haritalanır ve bu bilgiler SYGM’ye düzenli olarak gönderilir. Başlangıç karakterizasyonu ve ayrıntılı karakterizasyon, SYGM’nin koordinasyonunda, Ek-4’te yer alan kriterlere göre, ilgili kuruluşların da görüşleri alınarak DSİ tarafından yapılır veya yaptırılır.

(2) Yeraltı suyunda, insan faaliyetleri sonucu oluşan baskılar ve bu baskılardan oluşan etkilerin analizi, SYGM’ce gerekli tüm bilgi, belge ve envanter ilgili kurumlardan sağlanarak hazırlanır/hazırlatılır.

(3) YAS seviyelerindeki değişikliklerin etkilerinin değerlendirilmesi DSİ tarafından yapılır veya yaptırılır ve SYGM’ye yılda bir defa bildirilir.

(4) (**Değişik:RG-22/5/2015-29363**) YAS kalitesinde kirlilik etkilerinin değerlendirilmesi SYGM ve DSİ tarafından yapılır veya yaptırılır ve bu değerlendirmeye göre risk altında olan YAS kütleleri SYGM ve DSİ tarafından müştereken belirlenir.

(5) Risk altında olduğu belirlenen YAS kütlelerinin karakterizasyonunun envanteri SYGM tarafından tutulur.

Yeraltı suyu kimyasal durumunun değerlendirilmesi ve eşik değerlerin belirlenmesi için kriterler

MADDE 7 – (1) (**Değişik:RG-22/5/2015-29363**) Yeraltı sularının kimyasal durumu, Ek-1’e göre, Ek-2’de yer alan YAS kalite standartları ve Ek-3’e göre belirlenen eşik değerler esas alınarak değerlendirilir.

(2) YAS iyi kimyasal durumunun tanımlanması maksadıyla kullanılacak olan YAS kalite standartları ve eşik değerler, SYGM tarafından belirlenir.

(3) (**Değişik:RG-22/5/2015-29363**) İyi kimyasal durumu tanımlayan Ek-1’deki tabloda belirtilen değerlendirme için, Ek-2’de yer alan YAS kalite standartları ve Ek-3’e göre belirlenen eşik değerler kullanılır.

(4) İyi kimyasal durumda olan yeraltı suyuna uygulanabilir eşik değerlerin belirlenmesinde, YAS kütlelerinin korunması esas alınır. Eşik değerlerin belirlenmesinde toksikolojik ve eko-toksikolojik maddeler de dikkate alınır.

(5) İnsan sağlığını ve çevreyi korumak maksadıyla, yeni bir kirletici için eşik değer belirlenmesini, mevcut bir eşik değer değiştirilmesini veya önceden kaldırılan bir eşik değer tekrar eklenmesini gerektiren bir durumun ortaya çıkması halinde, eşik değerler listesi yeniden düzenlenir. YAS kütleleri kirletici veya kirletici grupları ve kirlilik göstergeleri açısından artık risk altında olarak tanımlanmıyorsa, bu parametreler için belirlenmiş eşik değerler, eşik değer listesinden çıkarılabilir.

Yeraltı suyu miktar durumunun değerlendirilmesi için kriterler

MADDE 8 – (1) YAS kullanımlarında besleme ve çekim dengesinin korunması ve tahsisi yapılan miktardan fazla su kullanılmaması esastır.

(2) YAS tahsisi yapılırken bölgeye veya YAS kütlelerine özel hidrojeolojik veriler, su bütçesi hesapları, arazi kullanım durumu, yeraltı suyunun akım yönü, emniyetli çekim miktarı, baskı ve etkiler ve YAS kütlelerinin miktar ve kimyasal durumunu etkileyebilecek diğer faktörler dikkate alınır.

(3) İnsani faaliyetlerin yeraltı suları üzerindeki etkilerinin gözden geçirilmesi maksadıyla, DSİ tarafından her bir akiferi temsil edecek sayı ve konumda YAS gözlem kuyusu belirlenerek YAS

seviyeleri yeterli sıklıkta izlenir, izleme neticelerine göre risk altında olduğu belirlenen her bir YAS kütlesi için yıllık ortalama çekim miktarı ile ilgili bilgilerin envanteri DSİ tarafından tutulur ve düzenli olarak SYGM'ye bildirilir.

(4) **(Değişik:RG-22/5/2015-29363)** YAS çekimlerinin düzenlenmesi, 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanunun 10 uncu, Geçici 2 nci ve Geçici 3 üncü maddeleri ile 12/10/2013 tarihli ve 28793 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü Yeraltı Suyu Ölçüm Sistemleri Yönetmeliğinin hükümlerine göre yapılır.

Yeraltı sularının izlenmesi

MADDE 9 – (1) YAS kütle veya kütlelerinin miktar ve kimyasal durumunun izlenmesi, belirlenen YAS kütlelerinin karakterizasyonundan sonra YAS kütlelerinin durumu dikkate alınarak DSİ tarafından Ek-5'e uygun olarak gerçekleştirilir.

Yeraltı suyu kimyasal durum değerlendirmesi için metod

MADDE 10 – (1) İzleme sonuçlarına göre, YAS kimyasal durumu DSİ'nin görüşü alınarak SYGM tarafından Ek-6'ya uygun olarak değerlendirilir ve bir rapor olarak her altı yılda bir güncellenerek yayımlanır. Bu rapor, YAS kütlelerinin yeraltı suyu kalite standartlarını, eşik değerleri, izleme sonucuna göre elde edilen değerleri ve bunların yorumunu içerir.

(2) Aşağıdaki durumlarda YAS kütle veya kütlelerinin iyi kimyasal durumda olduğu kabul edilir:

a) 9 uncu maddeye göre yapılan izleme sonuçlarının Ek-1'in Tablo 1 ve 2'sinde yer alan şartları sağlaması,

b) 9 uncu maddeye göre yapılan izleme sonuçlarının Ek-2'deki YAS kalite standartlarını ve Ek-3'e göre belirlenen eşik değerleri aşmaması,

c) **(Değişik:RG-22/5/2015-29363)** Kirlenici konsantrasyonlarının bir veya daha fazla noktada YAS kalite standardını veya eşik değeri aşması durumunda ise;

1) Bu kirlenici konsantrasyonlarının Ek-6'ya göre yapılan değerlendirme uyarınca, YAS kütlelerinin etkilenen kısmının büyüklüğü dikkate alınarak önemli bir çevresel riske sebep olmadığına SYGM ve DSİ'nin müşterek görüşü ile tespit edilmesi durumunda,

2) Tuz ya da diğer kirlenici etkilerini göstermediğine SYGM ve DSİ'nin müşterek görüşü ile karar verilmesi halinde,

3) YAS kütlelerine doğrudan bağımlı olan karasal ekosistemlere önemli bir zarar vermediğine ve yeraltı suları ile ilişkili yerüstü sularının ekolojik ve kimyasal kalitesinde önemli bir bozulmaya sebep olmadığına SYGM ve DSİ'nin müşterek görüşü ile karar verilmesi durumunda,

4) Söz konusu kirliliğin insani maksatlı kullanımları önemli ölçüde olumsuz olarak etkilememesi halinde,

YAS kütle veya kütlelerinin iyi kimyasal durumda olduğu kabul edilir.

(3) Kirlenici konsantrasyonlarının bir veya daha fazla noktada YAS kalite standardını veya eşik değeri aşmasına rağmen bir YAS kütlesi bu maddenin ikinci fıkrasının (c) bendine göre iyi kimyasal durumda olarak sınıflandırılmış ise, izleme noktalarının temsil ettiği veya YAS kalite standartları ya da eşik değerlerin aşıldığı durumlarda YAS kütlelerini korumak için 12 nci maddede yer alan tedbirler alınır.

Yeraltı suyunun artan kimyasal durum bozulmasının ve iyileştirmeye başlama noktasının tespit edilmesi

MADDE 11 – (1) Yeraltı suyunun kimyasal kalitesinin iyileştirilmesine başlayabilmek için, risk altında olan YAS kütle veya kütlelerinde bulunan kirlenici ve kirlenici grubu konsantrasyonlarında veya kirlilik göstergelerinde önemli ve sürekli artan eğilimlerin tespiti 9 uncu maddeye göre gerçekleştirilen izleme programı sonuçları esas alınarak, Ek-7'ye göre, SYGM tarafından belirlenir.

(2) Ek-2'de belirtilen YAS kalite standartları ve Ek-3'e uygun belirlenen eşik değerler dikkate alınarak iyileştirmeye başlama noktası SYGM tarafından Ek-8'e göre tayin edilir.

(3) Noktasal kaynaklar ve kirlenmiş alanlar sebebiyle oluşan kirlilik dağılımlarının iyi YAS durumuna ulaşmasını tehdit etmesi halinde, kirliliğin mevcut dağılımlarının olası etkileri değerlendirilir. Bu değerlendirme neticesinde, ihtiyaç duyulan yerlerde, o YAS kütlelerinde tanımlanan kirlenici için Bakanlık tarafından kirlenmiş alanlardan gelen yayılımın artmadığının, YAS kütle ve kütle gruplarının kimyasal durumunu bozmadığının, insan sağlığı ve çevre için risk oluşturmadığının

doğrulanması maksadıyla ilave eğilim değerlendirmesi yapılır. Bu değerlendirme yapılırken, 8/6/2010 tarihli ve 27605 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Toprak Kirliliğinin Kontrolü ve Noktasal Kaynaklı Kirlenmiş Sahalara Dair Yönetmelikte yer alan hususlar dikkate alınır.

(4) Kirliliğin azaltılması ve yeraltı suyunun kirlenmesinin önlenmesi için, karasal ve su ekosistemlerine, insan sağlığına veya suyun mevcut ya da potansiyel kullanımına önemli derecede zarar verme riski barındıran eğilimler, 12 nci maddede belirtilen program çerçevesinde alınacak olan tedbirlerle geri döndürülür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Tedbirler Programı ve Yeraltı Suyu Koruma Alanları

Tedbirler programı

MADDE 12 – (1) SYGM koordinasyonunda, ilgili kurum ve kuruluşların katılımı ile, YAS kirliliğinin önlenmesi için yapılan izleme programı neticesinde elde edilen sonuçlar dikkate alınarak bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen temel tedbirleri de içeren bir Tedbirler Programı hazırlanır.

(2) Temel tedbirler, yeraltı sularının miktarının ve kimyasal kalite durumunun korunması, kirliliğinin önlenmesi için bütün YAS kütlelerinde uyulması gereken asgari şartları tarif eder. Bu tedbirler şunlardır;

a) Yeraltı suyunda kirlenmeyi azaltmak ve yeraltı suyunun kimyasal açıdan bozulmasını önlemek için su kalitesine, insan sağlığına, karasal ve su ekosistemlerinin kalitesine zarar verme riski olan faaliyetlere izin verilmez, 5 inci maddede belirtilen yasaklar ve düzenlemeler uygulanır.

b) YAS kimyasal durumunda olumsuz bir etkiye yol açan noktasal ve yayılı kaynaklardan gelen kirliliğin önlenmesi maksadıyla kirlenici girdileri dikkate alınarak teknik olarak mümkün olan tedbirler alınır.

c) YAS kalite hedeflerinin sağlanması maksadıyla, sürdürülebilir YAS kullanımının sağlanması ile ilgili tedbirlerin belirlenmesinde, 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun hükümleri ile 20/7/1961 tarihli ve 5/1465 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Yeraltı Suları Tüzüğü ve 23/6/1972 tarihli ve 14224 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan DSİ Yeraltısuları Teknik Yönetmeliği hükümleri geçerlidir.

ç) **(Değişik:RG-22/5/2015-29363)** İzleme programı çerçevesinde yapılan izlemelere göre iyileştirmeye başlama noktasına yaklaşıldığı tespit edilen izleme noktalarında, bu aşamaya gelinmesinin sebepleri ayrıntılı olarak analiz edilerek kimyasal durum bozulmasına sebep olan maddeler ile ilgili gerekli tedbirler alınır ve bu maddelerin izleme sıklığı artırılır.

d) Alınan tedbirlere rağmen YAS kütlelerinde eşik değere ulaşılır ise yeraltı suyunun kimyasal durumunun bozulmasına sebep olan faaliyetler tespit edilerek durdurulur ve 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca işlem yapılır.

e) Yeraltı suyunun kirlenmesine ve kalitesinin bozulmasına yol açtığı tespit edilen kuyu, tünel, galeri gibi yapılar DSİ tarafından kapatılır. Kapatma masrafları yapı sahibinden tahsil edilir.

f) **(Değişik:RG-22/5/2015-29363)** Kalıcı nitelikteki kirlenmelerin yeraltı sularının kalitesini bozacak şekilde yerüstü sularından süzülme yolu ile kuyu ve drenlerden ortaya çıktığı veya çıkması muhtemel olduğu durumlarda Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliğinde yer alan tedbirler uygulanır. Gerektiği durumlarda söz konusu yönetmelikte yer alan deşarj sınır değerlerinde kısıtlamaya gidilir.

g) Atık sularla veya yağmur suları ile taşınarak yeraltı suyuna karışabilecek nitelikteki zararlı maddeler YAS besleme havzası içerisinde zeminde doğrudan depolanamaz.

ğ) Yeraltı sularının kirlenmemesi için tedbir almak maksadıyla her türlü kimyasal madde, proses ve arıtma çamurları ve özel atıklar ve benzeri maddelerin depolama tankları sızdırmazlık olarak yapılır.

h) Radyoaktif izleyiciler kullanılması gerektiğinde, su kirlenmesine sebep olmayacak maddeler seçilir.

ı) YAS beslenme sahalarının imar faaliyetlerine açılabilmesi için DSİ’den uygun görüş alınır.

i) Tehlikeli maddelerin kullanıldığı faaliyetler sırasında, kaza ihtimali göz önüne alınarak, YAS kirlenmesine engel olacak tedbirler alınır.

j) **(Değişik:RG-12/5/2023-32188)** Düzenli depolama tesislerinin yer seçiminde, bölgede bulunan yeraltı ve yerüstü su kaynakları ve koruma havzalarının durumu, yeraltı su seviyesi ve YAS

akış yönleri dikkate alınır. Yer seçimi yapılırken, düzenli depolama tesislerinin taban kotunun YAS seviyesine kadar inmemesi, yeraltı sularının kirlenmesinin önlenmesi maksadıyla gerekli tüm sızdırmazlık tedbirlerinin alınması esastır. Bu Yönetmelikte yer alan yeraltı sularının korunmasına dair hükümler saklı kalmak üzere, derine enjeksiyon bertaraf yönteminin yeraltı sularına etkisine ilişkin değerlendirmeler, 16/12/1960 tarihli ve 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanuna dayanılarak DSİ koordinasyonunda hazırlanacak olan kriter, esas ve prosedürlere göre yapılır.

k) Düzenli depolama tesislerinden kaynaklanan sızıntı sularının yeraltı suyuna sızması ve muhtemel olumsuz etkilerinin önlenmesi için, tesis sahibi tarafından gerekli teknik tedbirler alınır. Düzenli depolama yeri seçiminin ardından, yeraltı suyuna gelecekte olabilecek etkilerin tespiti maksadıyla tesis sahibince, tesis işletmeye alınmadan önce, tesis alanı tabanında yer alan yeraltı suları, sızıntı suyu parametreleri dikkate alınarak izlenir. İzlemeler, tesisin faaliyeti esnasında yılda bir kez olmak üzere tekrarlanır ve tesisin kapatılmasını müteakiben en az beş yıl boyunca da yılda bir kez olmak üzere izleme tekrarlanır. Kirlenme durumunda kirliliğin giderilmesi için çalışmalar tesis sahibince yapılır/yaptırılır, masraflar tesis sahibince karşılanır.

l) Atık sularla sulama yapıldığı takdirde, sulama suyu kalitesi, miktarı ve sulama programı, bu suların yeraltı suyuna sızarak kalıcı bir kirlenmeye yol açma tehlikesini en aza indirecek şekilde düzenlenir.

m) YAS rezervlerini haiz akifer karakterindeki her türlü formasyondan malzeme temini yasaktır. Ancak YAS beslenme havzalarından malzeme alınmasına YAS kütlelerine zarar verilmemesi şartıyla DSİ tarafından izin verilebilir.

n) Kirleticilerin yeraltı suyuna sızmasının önlenmesi maksadıyla aşağıdaki tedbirler alınır:

1) Ek-9'da verilen liste dikkate alınarak belirlenen tehlikeli maddelerin yeraltı suyuna sızmasının önlenmesi için gerekli tedbirler alınır.

2) Ek-9'da verilen listede yer almasına rağmen tehlikeli olarak tanımlanmayan maddeler ve bu ekte yer almayıp Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca mevcut veya potansiyel kirliliğe sebep olabileceği düşünülen diğer kirleticilerin yeraltı suyuna sızmasının ve bu kirleticilerin konsantrasyonlarının yeraltı suyunda bozulmaya ve sürekli artan kirliliğe sebep olmasının önlenmesi maksadıyla gerekli tedbirler alınır.

(3) Denize kıyı bölgelerde, YAS kalitesinin korunması maksadıyla, tuzlu su girişimini önleyecek emniyetli çekim tespitlerinin yapılması gereklidir. Emniyetli çekim değerinin aşılmasına yol açan kuyular izinsiz açılmış ise derhal, DSİ tarafından kapatılır. Ruhsatlı kuyular ise, izin verilen çekim miktarları azaltılır veya tamamen kapatılarak ruhsatları iptal edilir. Bu işlemi yapan gerçek ve tüzel kişilerin eylemi kirletme yasağı kapsamına girer. Kıyı akiferlerinde tuzluluğun gözlemlenmesi ve belirlenmesi, yeraltı suyunun kirlenmesi ve kalitesinin bozulmasının önlenmesi maksadıyla, 9 uncu maddeye göre izleme gerçekleştirilir.

(4) **(Değişik:RG-22/5/2015-29363)** İçme suyu olarak kullanılan YAS kütlelerini koruma maksadıyla teşkil edilen koruma alanlarında, YAS kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi için 13 üncü maddede yer alan hükümlere göre gerekli tedbirler alınır. Gereklik halinde içme suyu maksatlı olarak kullanılan yeraltı suları için içme - kullanma suyu havzası koruma planı yapılır ve/veya yaptırılır.

(5) SYGM, bu Yönetmelik kapsamında alınan temel tedbirler dışında yeraltı sularında koruma ya da iyileştirme sağlamak için gerekli gördüğü durumlarda ilgili kurum ve kuruluşların görüşlerini de alarak ek tedbirleri belirler.

(6) Tedbirler programı, temel tedbirlerin yanı sıra YAS kütlelerinin karakterizasyonu, baskı ve etkilerin belirlenmesi ve izleme sonuçlarına göre belirlenmiş özel tedbirleri içerir. Bu program, altı yıllık dönemler için SYGM tarafından hazırlanır ve Bakanlığın koordinasyonunda; miktara ilişkin tedbirler DSİ, kaliteye ilişkin olarak alınan tedbirler niteliğine göre Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve ilgili diğer kurumlarca uygulanır. Bu dönemlerin ikinci yarısından itibaren tedbirler programı gözden geçirilir ve güncellenir. Güncellenmiş program uyarınca oluşturulan yeni ya da revize edilmiş tedbirlere, bir sonraki 6 yıllık programda işlerlik kazandırılır.

(7) **(Değişik paragraf:RG-22/5/2015-29363)** Yeraltı suyunun kimyasal durumunda istisnai doğal olaylara ya da kazalara bağlı olarak geçici bir bozulmanın olması durumunda aşağıda belirtilen bütün hususların sağlanması şartıyla bu Yönetmelik şartları ihlal edilmiş sayılmaz:

a) Yeraltı suyunun kimyasal durumunda daha fazla bozulmanın önlenmesi ve kirlenici faaliyetlerden henüz etkilenmeyen diğer YAS kütlelerini korunması için gerekli bütün tedbirlerin alınmış olması,

b) Bu gibi istisnai hallerde alınacak tedbirlerin programa dâhil edilmesi ve bu şartlar sona erdiğinde yeraltı suyunun kalitesinin yeniden iyileştirilmesinden taviz verilmemesi,

c) **(Değişik:RG-22/5/2015-29363)** İstisnai durumların muhtemel etkilerinin yıllık olarak gözden geçirilmesi ve uygun şartlar oluştuğunda, YAS kalitesinin önceki durumuna döndürülmesi için Bakanlık tarafından belirlenecek bütün tedbirlerin alınması,

(8) **(Değişik:RG-22/5/2015-29363)** Yeraltı suyunun kalitesinde, jeolojik formasyonun yapısına bağlı olarak bozulma tespit edilmesi halinde bu Yönetmelik ihlal edilmiş sayılmaz.

(9) **(Değişik paragraf:RG-22/5/2015-29363)** Alınan tedbirlere rağmen, izleme neticelerinin YAS kalite standartlarını ve eşik değerleri sağlayamayacağına anlaşılması halinde SYGM tarafından ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak;

a) Muhtemel olumsuzluğun sebepleri araştırılır.

b) İlgili izinler değerlendirilerek uygunluğu gözden geçirilir.

c) İzleme programları gözden geçirilir.

ç) YAS kalite standartlarına ulaşılabilmesi için ilave tedbirler alınır.

Yeraltı suyu koruma alanları

MADDE 13 – (Değişik:RG-22/5/2015-29363)

(1) İçme ve kullanma suyu olarak YAS temin edilen kuyu, pınar, kaynak, kaptaj, tünel, galeri ve benzeri yapılarda İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik gereğince izleme yapılır.

(2) DSİ Genel Müdürlüğü, içme ve kullanma suyu temin edilen kuyu, pınar, kaynak, kaptaj, tünel, galeri ve benzeri için koruma alanlarını belirler. Belirlenen bütün koruma alanlarının envanterini tutar ve koruma alanı haritası hazırlar. Koruma alanları envanteri ve haritaları beş yılda bir güncellenir ve SYGM'ye bildirilir.

(3) Mutlak koruma alanı, içme suyu temini yapılan kuyu, pınar, kaynak, kaptaj, tünel, galeri ve benzeri için oluşturulur. Bu koruma alanı, suyun alındığı noktayı korumaya yönelik oluşturulmuş bir alan olup en az elli metre yarıçapında bir alanı ifade eder. Söz konusu alanın yarıçapı yerel şartlar dikkate alınarak DSİ tarafından yüz metreye kadar genişletilebilir. Bu alan içme suyunu kullanan idare veya idareler tarafından kamulaştırılarak emniyete alınır ve tapu kaydına mutlak koruma alanı olarak işlenerek Bakanlığa bildirilir. Bu alanda hiçbir faaliyete izin verilmez. Bu koruma tedbirini uygulayabilmek için bu alanın çevresi suyu kullanan idare tarafından dikenli tel ile çevrilir.

(4) Yıllık ortalama debisi 50 l/sn ve üzerinde olan kuyu, pınar, kaynak, kaptaj, tünel, galeri ve benzeri için mutlak koruma alanına ek olarak birinci ve ikinci derece koruma alanları ilan edilir. Gerekli görülen hallerde 50 l/s debinin altında olan kuyu, pınar, kaynak, kaptaj, tünel, galeri ve benzeri için mutlak koruma alanına ek olarak birinci ve ikinci derece koruma alanları ilan edilebilir.

(5) Toplu içme suyu temini maksadıyla kullanılan kuyu, pınar, kaynak, kaptaj, tünel, galeri ve benzeri yapıların korunması maksadıyla;

a) Kuyu, pınar, kaynak, kaptaj, tünel, galeri ve benzeri yapılara elli metreden daha yakın mesafede hiçbir yapıya, katı ve sıvı atık boşaltımına ve geçişe izin verilmez.

b) Bu alanlarda 12 nci maddede belirtilen hususların yanı sıra aşağıdaki bütün tedbirler uygulanır:

1) Mutlak koruma alanı dışında oluşturulan birinci derece koruma alanında yapılaşmaya izin verilmeksizin yalnızca geçiş, rekreasyon gibi maksatlarla kullanımına izin verilebilir.

2) Koruma alanları içinde atık boşaltımını engelleyecek tedbirler alınır.

3) Bu alanlarda YAS kalitesine zarar verme riski olan faaliyetlere izin verilmez.

4) Atık sularla veya yağmur suları ile çözünerek yeraltı suyuna taşınabilecek nitelikteki maddeler YAS besleme havzası içerisinde zeminde doğrudan depolanamaz.

5) Yeraltı sularının içme suyu maksadıyla kullanıldığı alanlarda, kullanılan tarım ilaçlarının doğal şartlarda parçalanabilir ve canlılarda uzun süreli birikim yapmayacak türden olması gerekir. Bunların kullanımı konusunda, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının ilgili birimlerinden izin alınır.

6) Fazla veya yanlış gübre kullanılmasına ilişkin denetlemeler Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığınca yapılır.

(6) Koruma alanlarında uyulması gereken hususlar tedbirler programında belirtilir.

(7) Koruma çalışmalarına rağmen kirlilik durumunda artışın olması halinde tedbirler programında belirtilen hususlardan daha kısıtlayıcı tedbirler ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri de alınarak SYGM tarafından belirlenir.

(8) Bu maddenin 2 nci fıkrasında belirtildiği şekilde, DSİ tarafından belirlenen koruma alanlarının sınırları dahilinde suyu kullanan idarece alınan tedbirlere ve yapılan koruma çalışmalarına rağmen, içme ve kullanma suyu temin edilen YAS kütlelerinin kalitesinin yapılan izlemeler neticesinde, İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelikte yer alan standartları sağlamadığı veya risk altında olduğunun belirlenmesi halinde Bakanlığın koordinasyonunda Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünce içme - kullanma suyu havzası koruma planı yapılır ve/veya yaptırılır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Denetim ve İdari Yaptırımlar

Denetim

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelikte yer alan hükümlerin uygulanıp uygulanmadığını tespit etmek ve yürütülmesini sağlamak için ilgili kanun hükümlerine uygun olarak yeraltı suyunun kalitesinin korunmasına ilişkin denetim yapmak hususunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve miktara ilişkin konularla ilgili olarak denetim yapmak hususunda DSİ yetkilidir.

(2) Oluşturulacak denetim ekipleri, YAS kirliliğinin önlemesi için atık suların yeraltı sularına doğrudan ve dolaylı deşarj edilmesini, artırılmış atık suların yeraltı sularına doğrudan deşarj edilmesini önlemek, artırılmış atık suların yeraltı sularına dolaylı deşarj edilmesini kontrol etmek için periyodik denetimlerini gerçekleştirir.

(3) Denetimlerde öncelik içme suyu temin edilen YAS koruma alanlarına verilir.

(4) İzleme programından elde edilen ölçüm değerleriyle gerçekleştirilen YAS kimyasal durum değerlendirmesinde ilk ölçüm değerlerinden daha kötü bir değer elde edildiği takdirde denetim sıklığı artırılır.

(5) İzleme programından elde edilen ölçüm değerleriyle gerçekleştirilen YAS kimyasal durum değerlendirmesinde iyileştirmeye başlama noktasına doğru önemli ve artan eğilim olduğu takdirde, bu olumsuzluğun sebepleri ayrıntılı olarak analiz edilir ve buna sebep olabilecek faaliyetler için denetim sıklığı artırılır.

İdari Yaptırımlar

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmeliğin hükümlerine aykırı faaliyetlere ilişkin olarak 167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanun, 2872 sayılı Çevre Kanunu, 6200 sayılı Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ve ilgili diğer mevzuatta yer alan müeyyideler uygulanır.

(2) Bu Yönetmelikte yer alan yükümlülükleri yerine getirmeyenlere; yükümlülüklerin yerine getirilmesi için ek süre verilmesi ve bu süre sonunda da yükümlülükler yerine getirilmediği takdirde faaliyetlerinin kısmen veya tamamen durdurulması cezası Çevre Kanununun 15 inci maddesinde belirtilen makamlar tarafından, aynı Kanunun 20 nci ve 23 üncü maddelerinde belirtilen idari nitelikteki cezalar ise yetkili merciler tarafından verilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

İstisnai durumlar

MADDE 16 – (1) DSİ, bu Yönetmeliğin kapsamı dışında yer alan aşağıdaki reenjeksiyonlar için izin şartlarını belirler:

a) **(Değişik:RG-22/5/2015-29363)** Hidrokarbonların aranması ile ilgili faaliyetler neticesinde ortaya çıkan maddelerden başka maddeler içermeyen suların aynı derinlik ve aynı kaynağa olmak şartı ile hidrokarbonların çıkarıldığı jeolojik formasyonlara ya da daimi tabii sebepler neticesinde başka maksatlar için uygun olmayan jeolojik formasyonlara reenjeksiyonu,

b) **(Değişik:RG-22/5/2015-29363)** Maden ve taş ocaklarında işletme faaliyetleri sırasında pompalama ile uzaklaştırılması gereken yeraltı suyunun, aynı derinlik ve aynı kaynağa olmak şartı ile reenjeksiyonu,

c) Doğal gaz ya da likit petrol gazının (LPG) depolanması gayesiyle, doğal sebepler neticesinde başka maksatlar için uygun olmayan jeolojik formasyonlara enjeksiyonu.

(2) İstisnai durumlar için verilen izinlerin envanteri izin veren idare tarafından tutulur ve SYGM'ye bildirilir.

Yeraltı suyu kütlelerinin belirlenmesi ve karakterizasyonu ile ilgili süreçler

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) YAS kütlelerinin ve hidrojeolojik özelliklerinin belirlenmesi ile karakterizasyonu bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren beş yıl içerisinde tamamlanır.

Yeraltı suyu kütlelerinin izlenmesi ile ilgili süreçler

GEÇİCİ MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak izleme çalışmalarına bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren üç yıl içerisinde başlanır ve izleme altyapısının oluşturulması bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren beş yıl içerisinde tamamlanır.

Yeraltı suyu kütleleri için eşik değerlerin belirlenmesi ve iyileştirmeye başlama noktasının tanımlanması ile ilgili süreçler

GEÇİCİ MADDE 3 – (1) Ek-3'te yer alan maddeler için eşik değerlerin belirlenmesi ve gerekli görüldüğü hallerde Ek-9'da yer alan temel kirletici maddelerin ve bu maddeler için eşik değerlerin belirlenmesi ile iyileştirmeye başlama noktasının tanımlanması izleme altyapısının bu Yönetmeliğe uygun hale getirilmesini müteakiben beş yıl içerisinde tamamlanır.

Tedbirler programının oluşturulması ile ilgili süreçler

GEÇİCİ MADDE 4 – (1) Tedbir programları, eşik değerlerin belirlenmesi, Ek-9'da yer alan temel kirletici maddelerin ve bu maddeler için eşik değerlerin belirlenmesi ve iyileştirmeye başlama noktasının tanımlanmasını müteakiben iki yıl içerisinde hazırlanır.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 17 – (1) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren 31/12/2004 tarihli ve 25687 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliğinin 12, 13 ve 22 nci maddeleri yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 18 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini **(Değişik ibare:RG-12/5/2023-32188)** Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

[Yönetmeliğin eklerini görmek için tıklayınız](#)

⁽¹⁾ Bu değişiklik ile 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına (f) bendinden sonra gelmek üzere (g) bendi eklenerek, mevcut bentler buna göre teselsül ettirilmiştir.

Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
Tarihi	Sayısı
7/4/2012	28257
Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin	
Tarihi	Sayısı
1. 22/5/2015	29363
2. 12/5/2023	32188